

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สิทธิผู้ป่วย เป็นความชอบธรรมที่ผู้ป่วยและผู้รับบริการด้านสุขภาพพึงได้รับจากผู้ให้บริการ เพื่อคุ้มครองหรือรักษาผลประโยชน์อันพึงมีพึงได้ของตนเองโดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น (คณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะ, 2541) ปัจจุบันในระบบการให้บริการทางสุขภาพของประเทศไทยได้มีการกล่าวถึงเรื่องสิทธิผู้ป่วยมากยิ่งขึ้น การเห็นความสำคัญและการเรียกร้องสิทธิผู้ป่วยนั้นเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้น สืบเนื่องจากการรณรงค์เรื่องสิทธิมนุษยชน สิทธิสตรี สิทธิผู้ไม่สูบบุหรี่ และที่กล่าวถึงกันมากที่สุดคือ สิทธิผู้บริโภค ผู้ป่วยซึ่งถือว่าเป็นผู้บริโภคทางด้านสุขภาพจึงควรได้รับการปฏิบัติและคุ้มครองตามสิทธินี้ด้วยเช่นกัน (วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์, 2536)

สังคมไทยในอดีตที่ผ่านมาความสัมพันธ์ระหว่างผู้ป่วยและบุคลากรทีมสุขภาพ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรมและจริยธรรมทางวิชาชีพ มุ่งผลประโยชน์ของผู้ป่วยเป็นหลัก และประโยชน์ส่วนตนเป็นรอง ลักษณะความสัมพันธ์เป็นพันธกิจในเชิงการช่วยเหลือเกื้อกูล แต่ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้ส่งผลกระทบต่อทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ป่วยและบุคลากรทีมสุขภาพแตกต่างไปจากเดิม เนื่องจากมีประเด็นทางด้านผลประโยชน์และธุรกิจเข้ามาเกี่ยวข้อง การประกอบวิชาชีพเวชกรรมเริ่มมีลักษณะของการพาณิชย์ คิดถึงผลกำไรตอบแทน มีการประชาสัมพันธ์แข่งขันกันในเชิงธุรกิจของสถานประกอบการเช่นเดียวกับธุรกิจอื่น ๆ มีการนำเอาความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมาใช้ในการตรวจวินิจฉัยอย่างมากมาย มีการโฆษณาโอ้อวดก่อให้เกิดความเชื่อต่อการรักษาพยาบาลที่ไม่ถูกต้อง ผู้ป่วยต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงมากขึ้นและเริ่มที่จะตระหนักในสิทธิของตนในฐานะผู้ป่วยหรือผู้บริโภคมากขึ้น (สิระยา สัมมาวาจ, 2540)

จากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมดังได้กล่าวแล้วนั้น ได้ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและการปฏิบัติการพยาบาลอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ โดยเฉพาะการนำเอาเทคโนโลยีทางการแพทย์สมัยใหม่เข้ามาใช้ในการรักษาพยาบาลมากยิ่งขึ้น ซึ่งมีทั้งผลดีและผลเสีย กล่าวคือ ผลดีทำให้การช่วยเหลือชีวิตมนุษย์ผู้เจ็บป่วยรอดพ้นอันตราย ช่วยในการวิเคราะห์โรค ทำให้การรักษาโรคได้ผลดีและรวดเร็ว ส่วนผลเสียทำให้ผู้ป่วยถูกมองว่าเป็นผู้ถูกรีดรอนสิทธิ เนื่องจากสังคมมองกระบวนการด้านบริการสุขภาพอนามัยว่าผู้ป่วยเป็นผู้ที่อ่อนแอที่สุด เพราะต้องการการรักษาพยาบาล จึงยอม

ปฏิบัติตามคำสั่งแพทย์และพยาบาลโดยไม่มีข้อคัดค้านใด ๆ ซึ่งการกระทำบางอย่างเป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้ป่วยโดยมิได้ตั้งใจ จึงดูเหมือนว่าสิทธิและเสรีภาพของมนุษย์ในยามเจ็บไข้จะต้องสิ้นสุดลง (พินิจ รัตนกุล, 2532) และถึงแม้ว่าการใช้เทคโนโลยีในการทำงานของพยาบาล อาทิ การใช้เครื่องมือตรวจคลื่นหัวใจอัตโนมัติ การใช้เครื่องมือวัดความดันโลหิต และการให้สารน้ำโดยใช้เครื่องมือที่ให้ความสะดวกสบาย แม่นยำ จะช่วยแบ่งเบาภาระการทำงานของพยาบาล แต่การใช้เครื่องมือต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้พยาบาลซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติขาดการสัมผัสและแสดงออกถึงความเอื้ออาทร มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ป่วยลดลงเพราะมุ่งปฏิบัติและใช้เวลาในการดูแลเครื่องมือมากกว่าดูแลตัวผู้ป่วยทำให้ความเป็นบุคคลของผู้ป่วยถูกมองข้ามไป (สิระยา สัมมาวาจ, 2538) นอกจากนี้ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารยังส่งผลกระทบต่อเจตคติและค่านิยมของผู้ป่วยให้ตระหนักในสิทธิของตนมากขึ้น มีความคาดหวังที่จะได้รับบริการตามมาตรฐานวิชาชีพ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและประเมินคุณภาพการบริการที่ได้รับตามสิทธิของตน แต่เมื่อใดที่บุคลากรทีมสุขภาพไม่สามารถตอบสนองความคาดหวังนี้ได้ จะทำให้เกิดปัญหาความไม่พึงพอใจ และเมื่อมีการบกพร่องหรือผิดพลาดในการรักษาพยาบาลเกิดขึ้น จึงทำให้มีการร้องเรียนหรือฟ้องร้องเป็นคดีความอยู่เสมอ อันจะนำมาซึ่งความเสื่อมศรัทธาต่อวิชาชีพด้านสุขภาพ (สิระยา สัมมาวาจ, 2540)

เพื่อยุติปัญหาอันจะนำมาซึ่งความเสื่อมศรัทธาต่อวิชาชีพด้านสุขภาพ องค์กรวิชาชีพได้เล็งเห็นประโยชน์ที่จะรวบรวมสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ป่วยตลอดจนธรรมเนียมปฏิบัติที่สอดคล้องกับวิถีไทยขึ้น โดยจัดให้มีการสัมมนาเรื่องสิทธิผู้ป่วยต่อเนื่องกันถึง 3 ครั้ง ในปี พ.ศ. 2536, 2538 และ 2539 ซึ่งวัตถุประสงค์ของการสัมมนาในเรื่องนี้ก็เพื่อพิจารณากำหนดสิทธิผู้ป่วยและร่างคำประกาศสิทธิผู้ป่วยขึ้น ขณะนี้ร่างคำประกาศสิทธิผู้ป่วยดังกล่าวได้มีการนำเสนอพิจารณาอนุมัติและร่วมกันลงนามรับรองไปแล้ว เมื่อวันที่ 16 เมษายน 2541 ดังนั้น คำประกาศนี้จึงเป็นสิ่งที่กำหนดให้แพทย์ พยาบาล ทันตแพทย์ และเภสัชกร ซึ่งเป็นสมาชิกขององค์กรวิชาชีพด้านสุขภาพรวมทั้งบุคลากรอื่น ๆ ที่ให้บริการด้านสุขภาพได้ตระหนักถึงสิทธิผู้ป่วยมากขึ้น นับได้ว่าเป็นมิติใหม่ของการแพทย์ไทยที่มุ่งหวังที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ และนำไปสู่ความไว้วางใจอันเป็นพื้นฐานที่นำไปสู่ผลการรักษาพยาบาลที่ดีต่อไป (สภาการพยาบาล, 2541)

จะเห็นได้ว่า ประเด็นเรื่องสิทธิผู้ป่วยได้รับความสนใจและมีการอภิปรายกันอย่างกว้างขวาง ตลอดจนมีการร่วมกันลงนามรับรองคำประกาศสิทธิผู้ป่วยออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว จึงถือได้ว่าคำประกาศฉบับนี้เป็นสิ่งที่กำหนดให้สมาชิกขององค์กรวิชาชีพได้ใช้เป็นแนวทางหรือหลักการในการปฏิบัติและตัดสินใจ โดยมุ่งเน้นถึงการกำหนดหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติต่อผู้ป่วยด้วยความรับผิดชอบ ระมัดระวังตามมาตรฐานวิชาชีพและตามกฎหมายบ้านเมือง (วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์, 2537) ดังนั้นหากสมาชิกขององค์กรวิชาชีพทั้ง 4 ซึ่งได้แก่ แพทย์ พยาบาล ทันตแพทย์ และเภสัชกร

กระทำผิด ไม่ปฏิบัติตามหรือล่วงล้ำสิทธิผู้ป่วยตามคำประกาศรับรองสิทธิผู้ป่วยดังกล่าว ผู้ป่วยมีสิทธิฟ้องร้องในทางแพ่งและทางอาญาได้ ด้วยเหตุนี้เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นตามมาจากการฟ้องร้องการล่วงละเมิดสิทธิผู้ป่วย พยาบาลซึ่งเป็นหนึ่งในสมาชิกขององค์กรวิชาชีพจึงต้องมีการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยด้วยความระมัดระวัง ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิผู้ป่วย ตลอดจนการเป็นผู้พิทักษ์สิทธิ คือ การให้ความคุ้มครองผู้ป่วยให้ปลอดภัยจากการถูกละเมิดสิทธิของผู้ป่วยอีกด้วย

จากการศึกษาถึงความตระหนักต่อสิทธิผู้ป่วยของพยาบาล โรงพยาบาลทั่วไปฝ่ายกาย สังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ของศิริวรรณ มีบุญ (2539) พบว่า พยาบาลมีความตระหนักต่อการให้การพยาบาลด้วยความเป็นบุคคลในระดับปานกลาง มีการปฏิบัติการพยาบาลที่เคารพสิทธิผู้ป่วยในด้านการให้การพยาบาลอย่างเท่าเทียมกันตามมาตรฐานวิชาชีพในระดับต่ำ และผู้ป่วยก็มีการรับรู้ต่อการพยาบาลที่เป็นการเคารพสิทธิผู้ป่วยอยู่ในระดับต่ำกว่าที่พยาบาลคิดว่าตนได้ปฏิบัติ นอกจากนี้แล้ว สกฤตรัตน์ จารุสันติกุล (2539) ได้ทำการศึกษาถึงการปฏิบัติเกี่ยวกับสิทธิผู้ป่วยของบุคลากรทีมจิตเวช พบว่า สิทธิที่ผู้ป่วยได้รับบ้างและไม่ได้รับบ้างได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับความเจ็บป่วย การพยากรณ์โรค และการปฏิบัติตัวเมื่อกลับบ้าน นอกจากนี้แล้วในการศึกษาถึงความพึงพอใจในการรักษาพยาบาลซึ่งถือเป็นข้อบ่งชี้ในการบอกถึงสิทธิของผู้ป่วยได้ในระดับหนึ่งพบว่าผู้ป่วยยังไม่ได้รับการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยเท่าที่ควร (มาลี สุจิรพัฒน์พงษ์, 2527) เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ ภัคสุพิชญ์ ศรีกสิพันธ์ และบุญจันทร์ วงศ์สุนพรัตน์ (2539) ซึ่งได้ประเมินคุณภาพการพยาบาลโดยการสอบถามความพึงพอใจต่อการบริการพยาบาลของผู้ป่วยที่ได้รับไว้ในหอผู้ป่วยอายุรกรรม 4 แห่งในโรงพยาบาลรามารบิดี ระบุว่า ข้อที่ผู้ป่วยได้รับความพึงพอใจน้อยที่สุด 5 อันดับคือ 1) ความละเอียดรอบคอบของพยาบาล 2) การปฏิบัติกับผู้ป่วยเหมือนเป็นคนไข้ที่ไม่มีความรู้สึกนึกคิด 3) การสนใจทำงานประจำให้เสร็จสิ้นมากกว่าการรับฟังปัญหาของผู้ป่วย 4) การปิดกั้นความคิดเห็นและความพึงพอใจในแผนการดูแลตนเองของผู้ป่วย และ 5) การปฏิบัติกับผู้ป่วยคล้ายกับว่าเขาไม่สามารถเข้าใจคำอธิบายเกี่ยวกับโรคและความเจ็บป่วยของตนเองได้ จากข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าพยาบาลยังขาดความเคารพในความเป็นบุคคลของผู้ป่วย ไม่ได้ตระหนักในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ของผู้ป่วย และไม่เปิดโอกาสให้ผู้ป่วยได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองอย่างเพียงพอ จึงทำให้ผู้ป่วยพึงพอใจน้อยต่อการบริการพยาบาล

การปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยนั้นเป็นเรื่องของจริยธรรม คุณธรรม คติคุณนั้นผู้ที่หะยอมรับในคุณค่าของจริยธรรมจะต้องมีการพัฒนาทางด้านจริยธรรมที่เหมาะสมคือ มีความรู้ในสังคมของตนการกระทำชนิดใดควรทำและชนิดใดไม่ควรทำตลอดจนรู้และเข้าใจในบทบาทหน้าที่ทางสังคมที่ตนต้องรับผิดชอบ ปริมาณความรู้เชิงจริยธรรมนี้ขึ้นอยู่กับอายุ ระดับการศึกษา

และพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของบุคคล (ดวงเดือน พันธมนาวิน, 2524) จากผลการศึกษาของ สุพร พวงวราพันธ์ (2533) ที่ได้ศึกษาประสบการณ์การเรียนรู้ทางการพยาบาลกับพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลพบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีประสบการณ์การเรียนรู้ทางการพยาบาลและมีพฤติกรรมทางด้านจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และจากการศึกษาของศรีวรรณ มีบุญ (2539) ที่ได้ศึกษาความตระหนักต่อสิทธิผู้ป่วยของพยาบาล การปฏิบัติการพยาบาลที่เป็นการเคารพสิทธิผู้ป่วยและการรับรู้ของผู้ป่วยต่อการปฏิบัติการพยาบาล พบว่า พยาบาลที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานต่างกันมีการปฏิบัติการพยาบาลที่เป็นการเคารพสิทธิผู้ป่วยแตกต่างกัน ดังนั้นจากการศึกษาที่ผ่านมาอาจกล่าวได้ว่าอายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาปฏิบัติงาน น่าจะมีผลต่อการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้แล้วเรื่องของสิทธิผู้ป่วยในวิชาชีพการพยาบาลนั้นถือได้ว่าเป็นแนวคิดพื้นฐานในการให้บริการ อันเป็นความรับผิดชอบของพยาบาลวิชาชีพที่จะต้องให้การปฏิบัติต่อผู้ป่วยโดยเท่าเทียมกันตามความต้องการของผู้ป่วยแต่ละบุคคลไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับมาตรฐานในการดูแลผู้ป่วยแต่ละประเภท แต่ในความเป็นจริงผู้ป่วยยังไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน ดังเช่นการศึกษาของสุกัญญา โลงนากวิวัฒน์, วัลยา คุโรปรกรณ์พงษ์ และสุชาติ ธิติวรรณะ (2536) ที่ได้ศึกษาถึงความคาดหวังต่อสิทธิผู้ป่วยและการได้รับการปฏิบัติที่เคารพในสิทธิผู้ป่วยในโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ พบว่า ผู้ป่วยสามัญได้รับการปฏิบัติที่เคารพในสิทธิด้านการเลือกวิธีการรักษาพยาบาลที่เหมาะสมกับสภาพตนและการได้รับการรักษาที่ดีมากกว่าผู้ป่วยพิเศษ จะเห็นได้ว่าลักษณะของผู้ป่วยที่พยาบาลต้องให้การรับผิดชอบดูแลไม่ว่าจะเป็นผู้ป่วยสามัญหรือผู้ป่วยพิเศษก็น่าจะมีผลต่อการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยได้ อีกทั้งการที่พยาบาลจะให้การปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสมและครอบคลุมนั้น อาจขึ้นอยู่กับ การได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรองสิทธิผู้ป่วย ดังที่ ชม ภูมิภาค (2532) ได้กล่าวไว้ว่า การที่บุคคลได้รับรู้ข้อมูลในเรื่องใด ๆ จะทำให้บุคคลนั้นมีความรู้ ความเข้าใจ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการคิด การไตร่ตรอง ตัดสินใจว่าจะปฏิบัติตามหรือไม่ เช่นเดียวกันหากพยาบาลมีการรับรู้ข้อมูลในเรื่องสิทธิผู้ป่วยก็จะทำให้มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเคารพต่อสิทธิผู้ป่วยขณะปฏิบัติการพยาบาลมากขึ้น (กาญจนา ร้อยนาค, 2542) ซึ่งการแสดงพฤติกรรมใด ๆ จะเกิดขึ้นได้เมื่อบุคคลรับรู้และให้คุณค่าพฤติกรรมนั้น การให้คุณค่าหรือการมองเห็นคุณค่าเป็นส่วนหนึ่งของคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ซึ่งเกิดขึ้นได้เมื่อบุคคลนั้นมีโอกาสเลือกเห็นเอาแนวคิดที่เชื่อว่าดีที่สุดมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เกิดความรู้สึภภาคภูมิใจที่จะดำเนินชีวิตตามแนวทางที่เลือกและมีความสุขในการแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับแนวคิดดังกล่าว (King, 1981) ดังนั้นจากแนวคิดการให้คุณค่าซึ่งจะนำไปสู่การ

แสดงออกถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ได้มากนักเพียงใดในการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยก็อาจจะขึ้นอยู่กับทำให้คุณค่าต่อการรับรองสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพแต่ละคน

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า ปัจจัยอันได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาปฏิบัติงาน ลักษณะของผู้ป่วยที่ให้การดูแล การได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรองสิทธิผู้ป่วย และการให้คุณค่าต่อการรับรองสิทธิผู้ป่วยก็น่าจะผลต่อการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วย

โรงพยาบาลสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย เป็นโรงพยาบาลมูลนิธิที่ดำเนินการภายใต้องค์การคริสตศาสนา มีนโยบายในการจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นการรับใช้องค์พระผู้เป็นเจ้าในการนำข่าวประเสริฐแห่งพระเยซูคริสต์สู่ประชาชนผ่านทางบริการสุขภาพ ดังนั้นในการดำเนินงานให้บรรลุตามนโยบายดังกล่าว โรงพยาบาลในสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรจึงมีเจตจำนงสั่งในการให้การรักษาพยาบาลเพื่อการกุศลโดยมิได้มุ่งแสวงหาผลกำไร ยึดหลักการที่จะให้การพยาบาลอย่างดีที่สุดแก่ผู้ป่วย โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนเป็นพื้นฐานสำคัญ และให้การปฏิบัติโดยการเคารพในความเป็นมนุษย์ด้วยความรัก ความเมตตา และความเป็นธรรม (นโยบายหลักของสภาคริสตจักรแห่งประเทศไทย, 2532) ในอดีตโรงพยาบาลเหล่านี้ได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนทั้งทางด้านบุคลากร เครื่องมือทางการแพทย์และทุนทรัพย์ในการดำเนินงานบางส่วนจากการบริจาคของผู้มีจิตศรัทธาจากต่างประเทศ แต่ปัจจุบัน โรงพยาบาลเหล่านี้ต้องดำเนินการให้ดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง ท่ามกลางปัญหาทางด้านเศรษฐกิจที่ต้องมีการแข่งขันกันในทุกรูปแบบทั้งด้านการรักษาและการบริการพยาบาล ดังนั้นเพื่อความอยู่รอดของโรงพยาบาลจึงจำเป็นต้องนำเอาระบบเอกชนเข้ามาบริหารจัดการ ซึ่งมีเรื่องของธุรกิจและผลกำไรเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยมีการลงทุนนำเอาเทคโนโลยีทางการแพทย์สมัยใหม่เข้ามาใช้มากขึ้น ทำให้ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของผู้ป่วยเพิ่มขึ้น และอาจทำให้มีปัญหาทางจริยธรรมเกิดขึ้นตามมาได้

จากปัญหาดังกล่าวมาข้างต้น ประกอบกับคำประกาศรับรองสิทธิผู้ป่วยของสภาการพยาบาลที่ได้ร่วมประกาศกับแพทยสภา สภากายภาพบำบัด ทันตแพทยสภา และกระทรวงสาธารณสุข เมื่อวันที่ 16 เมษายน พ.ศ. 2541 ยังเป็นเรื่องค่อนข้างใหม่สำหรับวงการสุขภาพของไทย ซึ่งจากการศึกษาและค้นคว้างานวิจัยที่ผ่านมาพบว่ายังไม่มีรายงานการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยตามคำประกาศรับรองสิทธิผู้ป่วยฉบับนี้มาก่อน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพว่าเป็นอย่างไร และเปรียบเทียบความแตกต่างกันของปัจจัยทางด้านอายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาปฏิบัติงาน ลักษณะของผู้ป่วยที่ให้การดูแล การได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรองสิทธิผู้ป่วยและการให้คุณค่าต่อการรับรองสิทธิผู้ป่วยว่ามีการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยต่างกันหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อจะได้นำผลจากการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง และจัดรูปแบบบริการพยาบาล

ให้สามารถปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันมิให้เกิดการฟ้องร้องและปัญหาทางจริยธรรม อีกทั้งจะเป็นการกระตุ้นให้พยาบาลตระหนักถึงการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยเพื่อเป็นการพิทักษ์สิทธิของผู้ป่วย และเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ที่มีความแตกต่างกันของอายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาปฏิบัติงาน ลักษณะของผู้ป่วยที่ให้การดูแล การได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรองสิทธิผู้ป่วย และการให้คุณค่าต่อการรับรองสิทธิผู้ป่วย

คำถามการวิจัย

1. การปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย เป็นอย่างไร
2. พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยที่มีอายุแตกต่างกันมีการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยแตกต่างกันหรือไม่
3. พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยแตกต่างกันหรือไม่
4. พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานแตกต่างกันมีการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยแตกต่างกันหรือไม่
5. พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยที่มีลักษณะของผู้ป่วยที่ให้การดูแลแตกต่างกันมีการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยแตกต่างกันหรือไม่
6. พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยที่มีการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรองสิทธิผู้ป่วยแตกต่างกันมีการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยแตกต่างกันหรือไม่

7. พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยที่มีการให้คุณค่าต่อการรับรองสิทธิผู้ป่วยแตกต่างกันมีการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยแตกต่างกันหรือไม่

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยตามคำประกาศรับรองสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพ และเปรียบเทียบการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยที่มีความแตกต่างกันของอายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาปฏิบัติงาน ลักษณะของผู้ป่วยที่ให้การดูแล การได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรองสิทธิผู้ป่วย และการให้คุณค่าของการรับรองสิทธิผู้ป่วยต่อการปฏิบัติการพยาบาล โดยทำการศึกษาในช่วงวันที่ 24 มีนาคม 2542 ถึงวันที่ 8 เมษายน 2542

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วย หมายถึง การกระทำของพยาบาลต่อผู้ป่วยตามสิทธิอันชอบธรรมที่ผู้ป่วยพึงได้รับจากพยาบาล ซึ่งสามารถวัดได้โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากคำประกาศรับรองสิทธิผู้ป่วยของสภาการพยาบาลที่ได้ร่วมประกาศกับแพทยสภา สภาเภสัชกรรม ทันตแพทยสภา และกระทรวงสาธารณสุข เมื่อวันที่ 16 เมษายน พ.ศ. 2541

พยาบาลวิชาชีพ หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษาวิชาชีพการพยาบาล ที่ได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลจากสภาการพยาบาล ประกอบด้วยหัวหน้าหอผู้ป่วย ผู้ตรวจการพยาบาลหรือพยาบาลนิเทศ และพยาบาลประจำการ ที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป ในโรงพยาบาลสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย

โรงพยาบาลสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย เขตภาคเหนือ หมายถึง โรงพยาบาลที่ดำเนินการภายใต้สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย เขตภาคเหนือ มีจำนวนทั้งหมด 4 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลแมคคอร์มิค โรงพยาบาลโอเวอร์บรูก์ โรงพยาบาลแพร่คริสเตียน และโรงพยาบาลแวนแซนด์วูด